

กรอบการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาและยกระดับคลัสเตอร์ต้นแบบสู่ความเป็นเลิศ

1. หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ถือเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความหลากหลาย และมีบทบาททำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จากสัดส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทยในระดับผลกระทบเชิงมหภาค แต่จากสถานะเศรษฐกิจทั่วโลกที่ทรุดตัวอย่างหนักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของ SME เป็นอย่างมาก อาทิ กลุ่มธุรกิจเกษตร กลุ่มธุรกิจอาหาร กลุ่มธุรกิจสุขภาพ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแพทย์ กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในรูปแบบคลัสเตอร์ จะเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถอยู่รอดได้อย่างแข็งแกร่งภายใต้บริบทการแข่งขันทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ที่ผ่านมา ได้มีหลายหน่วยงาน องค์กร ทั้งในและต่างประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำและส่งเสริมการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ในรูปแบบต่างๆ ในหลายกลุ่มอุตสาหกรรม แต่ยังขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ผลกลไกการพัฒนาศักยภาพคลัสเตอร์ อันจะนำไปสู่การต่อยอดและยกระดับคลัสเตอร์ไปสู่ความเป็นเลิศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุน SME ในด้านต่างๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ SME ต่อการกระตุ้นและขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงได้นำเอาแนวคิดในการสนับสนุนและพัฒนาคลัสเตอร์มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมีความต้องการความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน และจำเป็นต้องมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเฉพาะสำหรับ SME แต่ละกลุ่ม สร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ประกอบการตลอดจนกระบวนการ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นแนวทางหลัก รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูล และการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจของคลัสเตอร์ (Cluster Resource Planning) เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุดของทรัพยากร พัฒนาและยกระดับไปสู่การเป็นคลัสเตอร์ต้นแบบ และสามารถขยายผลไปยังกลุ่มคลัสเตอร์ SMEs อื่นๆ ได้ สอดรับกับนโยบายการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจสู่อนาคตในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคลัสเตอร์รูปแบบต่างๆ ให้สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ
- 2.2 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคลัสเตอร์ให้สามารถยกระดับเป็นคลัสเตอร์ต้นแบบ
- 2.3 เพื่อส่งเสริมการนำประโยชน์จากการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายทางตรง : ผู้ประกอบการ SME ในคลัสเตอร์เป้าหมาย ที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจหรือทางสังคม ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เช่น กลุ่มธุรกิจเกษตร กลุ่มธุรกิจอาหาร กลุ่มธุรกิจสุขภาพ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมายทางอ้อม : (1) หน่วยงานดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมคลัสเตอร์

(2) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs

4. พื้นที่ดำเนินการ

ทั่วประเทศ

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิต	หน่วยนับ	เป้าหมาย	วิธีการวัด
1 รายงานการศึกษาและวิเคราะห์แนวการพัฒนาคลัสเตอร์รูปแบบต่างๆ	เรื่อง	1	จำนวนรายงานการศึกษาวิเคราะห์
2 จำนวนคลัสเตอร์ที่เข้ารับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ	คลัสเตอร์	2	จำนวนคลัสเตอร์ที่ได้รับการส่งเสริมและต่อยอดการพัฒนา
ผลลัพธ์	หน่วยนับ	เป้าหมาย	วิธีการวัด
เกิดคลัสเตอร์ต้นแบบ	คลัสเตอร์	2	จำนวนคลัสเตอร์ที่ได้รับการส่งเสริมและต่อยอดการพัฒนา เกิดคลัสเตอร์ต้นแบบ
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	วิธีการวัด
ลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ หรือมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	ล้านบาท	200	มูลค่าทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการ SME ที่เข้าร่วมโครงการ

6. แนวทาง/แผนการดำเนินงาน

1. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคลัสเตอร์ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมวิเคราะห์กลไกการพัฒนาศักยภาพคลัสเตอร์ในประเทศ และเสนอแนะคลัสเตอร์สู่ความเป็นเลิศ

- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลแนวทางการส่งเสริมคลัสเตอร์ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมระบุเงื่อนไขหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบเชิงให้ชัดเจน

- วิเคราะห์กลไกการพัฒนาศักยภาพคลัสเตอร์ในประเทศ และเสนอแนะคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพและพร้อมพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ โดยวิเคราะห์ให้ครอบคลุมถึงมูลค่าและผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึงแผนพัฒนาคลัสเตอร์ในระยะ 3-5 ปี แนวทางการพัฒนา และกลไกที่มีผลต่อความยั่งยืนของคลัสเตอร์

- จัดงานสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษาและเสนอแนะกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ พร้อมเชิญ สื่อมวลชนเข้าร่วมงาน และเผยแพร่ในสื่อต่างๆ ตามความเหมาะสม

2. คัดเลือกคลัสเตอร์ที่มีโอกาสพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

- พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ จำนวนไม่น้อยกว่า 150 ราย (75 ราย/คลัสเตอร์) เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจกัน กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ ประโยชน์ และเข้าใจกลไกของการดำเนินธุรกิจแบบคลัสเตอร์

3. ส่งเสริมและต่อยอดการพัฒนาคลัสเตอร์ที่ได้รับการคัดเลือก เพื่อยกระดับเป็นคลัสเตอร์ต้นแบบ พร้อมสรุปผลการพัฒนา

3.1 พัฒนาศักยภาพเชิงลึกให้กับผู้ประกอบการในคลัสเตอร์ต้นแบบ โดยการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และบริการ

- พัฒนาศักยภาพเชิงลึก อย่างน้อย 3 วัน ให้กับผู้ประกอบการในคลัสเตอร์ต้นแบบ จำนวนไม่น้อยกว่า 150 ราย (75 ราย/คลัสเตอร์) โดยการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ และสามารถเป็นต้นแบบหรือศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มคลัสเตอร์ได้

3.2 พัฒนาระบบกลางของคลัสเตอร์ต้นแบบ เพื่อให้คลัสเตอร์สามารถใช้ประโยชน์จากระบบร่วมกัน อาทิ

- ระบบตลาดกลางของคลัสเตอร์และจัดทำเครือข่ายด้านการตลาดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน ทั้งตลาดออนไลน์และตลาดออฟไลน์ รวมไปถึงการสร้างนวัตกรรมทางการตลาด

- ระบบ Data Sharing เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลแต่ละคลัสเตอร์ และพัฒนา CDA เพื่อให้สามารถดูแลระบบ data Sharing ของคลัสเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ระบบอื่นที่คลัสเตอร์สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

7. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร

15,867,600 บาท (สิบห้าล้านแปดแสนหกหมื่นเจ็ดพันหกร้อยบาทถ้วน)

8. ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ลงนามในสัญญาร่วมดำเนินการ ถึงวันที่ 15 กันยายน 2565

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ (ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ SMEs)

- นางสาวสุนทรี เจตนานุเคราะห์	โทร. 02-298-3182	Email : suntaree@sme.go.th
- นางสาวทัศนีย์ ศรีรักษ์	โทร. 02-298-3255	Email : tassanee@sme.go.th